

BONUS NUNTIIUM

A Koszta József Múzeum

hírmondója 1.

**Bonus Nuntium
hírmondója 1.**

ISBN 978-963-9804-74-6

Szerkesztette
Irsai Farkas László

Tördelőszerkesztő
Agócs Ádám Andor

Kiadó:
Kosztá József Múzeum

Szentes - 2024

Tartalomjegyzék

A szerkesztő előszava	4
Szoboszlai Barbara	5
Hergott Kristóf.....	6
Irsai Farkas László	7
Szabó Dániel	8
Szoboszlai Barbara	9
Kristof Hergott.....	10
Irsai Farkas László	11
Szabó Dániel	12

A szerkesztő előszava

A kedves olvasó első írásos hírmondóját tartja a kezében a Koszta József Múzeumnak, amely az 1897 óta működő szentesi közgyűjtemény muzeológus kutatóinak konferencia összefoglalója. Büszkék vagyunk, eddig ilyen nem volt.

Tagadhatatlan, hogy mint máshol, úgy Magyarországon is a múzeumi világ bajban van. A gyorsvonal nem tud úgy száguldani, ahogyan változik a fogyasztói kultúra napról-napra. A gyermekek egyre kevesebbet olvasnak, szinte csak a mobileszközeiket tartják mérvadónak arra, hogy információkat nyerjenek a világból. A felnőtt társadalom észre sem veszi, de tulajdonképpen így, ilyen módon szocializálódik a fiatal generáció. Bitekben, bájtokban és megákban mérik, összegzik magukban a világot. Ötven év múlva, ki fog múzeumba járni? Nem sok különbséget mutat a középgeneráció és a szépkorúak helyzete sem. Több a feladat, kevesebb az idő. Szaporodnak a terhek, kevesebb az igény az esztétikára. Mi marad tehát nekik? A gyors, azonnal megkapható információ szolgáltatás. Így, ha egy közepes magyarországi város lélekszámát vesszük alapul, valószínűleg megrökönyödnénk az eredményektől, ha arra lennénk kíváncsiak, hányan járnak múzeumi kiállításokra, hányan olvasnak szépirodalmat és mennyi ember érdeklődik a helytörténet iránt.

A fenti sorok akként fontosak, hogy összegezni tudjuk azt a célkitűzést, amelyre a szentesi múzeum munkatársai szerződtek. Elhivatottak vagyunk, hogy maradjon valami átörökíthető a következő nemzedéknek, ezért dolgozunk, ezért szervezünk kiállításokat, ezért kutatjuk a múltat, hogy híreket tudjunk szolgáltatni a valós értékekről a jelenben.

Ebben a hírmondóban a 2024. március 13-án tartott BONUS NUNTIUM című első műhelykonferenciának az előadásából szerkesztett összefoglalók olvashatóak. Szeretnénk, hogy a tisztelt közönség az absztraktok olvasása után felkeresné múzeumunk folyóiratát is az interneten. A „bonusnuntium.hu” oldalon 2019-től publikálunk rendszeresen. Köszönjük bizalmukat, érdeklődésüket.

Irsai Farkas László
szerkesztő

Szoboszlai Barbara

Szemelvények Szentes északi határrészeinek paraszti gazdálkodásaiból
a földrajzi adottságok összefüggésében

Absztrakt

A paraszt gazdálkodást a talajviszonyok, a birtokszerkezet és az értékesítési lehetőségek határozzák meg. Kistőke, Nagytőke, Zalota, Jaksor és Magyartés gazdálkodására a kisbirtok túlsúlya volt jellemző. Emellett nagyon elterjedt volt a haszonbéres művelés és nem volt ritka a törpebirtok sem. Egy-egy tanyai gazdaság szintje azonban nem csupán a birtok nagyságától függött, hanem a földek minőségétől és a gazdálkodás jellegétől is. Erre láthatunk példákat a szóban forgó térség életéből a múlt század illetve a 2000-es évek eleji időszakból.

Hergott Kristóf

„... olyan sűrűn lőtték nyilakat a falakra, mint amilyen a hóhullás télen.” Adatok a nomád népek íjászatához

Absztrakt

A nomád népek fegyverzete és harcmodora alaposan vizsgált területnek mondható, ám az íjásztechnikák vizsgálatára korábban nem helyeztek nagy hangsúlyt. Az egyes népek íjászatát leginkább néprajzi megközelítésből vizsgálták, esetleg még írott forrásokat is bevontak a kutatásokba, ám a fokozatosan gyarapodó régészeti leleteket és a rendelkezésünkre álló képi ábrázolásokat csak ritkán, vagy egyáltalán nem vonták be a technika tanulmányozásába, ennél fogva a hüvelykujjas hűrfogás elterjedéséről nincsenek tiszta időbeli és térbeli fogalmaink, nem tudjuk, hogy a hűrfogás hogyan változott, hogyan alakultak ki a különböző módozatai. Előadásomban megkísérlem összefoglalni az eddig rendelkezésünkre álló adatokat erről a különleges íjlesztési módról, célom, hogy a rendelkezésünkre álló adatok alapján olyan általánosságok meghatározása a rendelkezésünkre álló régészet- és néprajzi adatok összevetésén keresztül, melyek vizsgálatával pontosabb képet kaphatunk a hűrfogásról és egyes aspektusairól. Előadásomban szeretnék egy átfogó képet adni az íjásztechnikára vonatkozóan, melyen keresztül akár közelebb kerülhetünk egy hiányos forrásokkal bíró nomád nép íjásztechnikájának a rekonstruálásához.

Irsai Farkas László

Marxista színházi kultúra Magyarországon

Absztrakt

A Magyar Dolgozók Pártja (MDP) 1948. június 12-én alakult a kommunisták és szociáldemokraták egyesüléséből. Ez volt a politikai „fordulat éve” Magyarországon. Ám az addig lassú és lappangó szovjetizálódás a színházi kultúrában is teljes teret nyert. 1949-re a magánszínházakat államosították, és megindult az ideológiai népművelés a színpadokon keresztül. Az ideológia megjelenése filmben és a színpadokon egyaránt működött. 1948-tól Magyarországon a művészeknek igencsak feladatkörébe tartozott az ideológiai, politikai továbbképzéseken való részvétel. A gondolkodási mintázatok átformálására, a társadalmi nevelésre irányuló államhatalmi erőfeszítések egyik komoly eszközévé vált a művészetpolitika. Íróknak, rendezőknek, színészeknek, dramaturgoknak – és még sorolhatnánk a művészeti tér szereplőit – az énközlés, a művészeti önmegvalósítás helyett a politikai népművelés vált a napi feladatává. A művészek gondolkodási mintát közvetítettek az embereknek. Azt a kognitív sablont, hogyan kell létezni az „új világban”. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy új üdvösségtant próbáltak a kommunisták a társadalmi hétköznapiakba csempészni.

Szabó Dániel

Műtárgyak 3D modellezésének megvalósítása és felhasználása a Koszta József Múzeumban

Absztrakt

Előadásomban a Koszta József múzeumban megvalósított műtárgyak 3D-sítési eljárását kívánom bemutatni. Napjainkban egyre fontosabb a múzeumok látogatóit „bevonzó” képességének a növelése. Ezeknek a metódusoknak a beemelése egyre fontosabb, mivel a területi és megyei múzeumok között egyre nagyobb a verseny a látogatókért az érdeklődés felkeltésében. Az előadásomban az Egy „majdnemvolt” város című időszak kiállításunkkal kapcsolatos 3D modellezési metódust kívánom bemutatni. Ezen a témán belül kitérek az ekkor felmerülő nehézségekre és tapasztalatokra is, mely folyamatok révén a látogatók kézbe tudják venni a neolitikum 6-8 ezer évvel ezelőtti Szegvár területén élet emberek által alkotott idolk és kerámiák 3D-s másolatait is. Az előadásomban a jövőben megvalósítható és az oktatásban is felhasználható műtárgyi digitalizációt is be kívánom mutatni.

Szoboszlai Barbara

Mode of floodplain utilization in the past of Kistőke, Nagytőke, Zalota,
Jaksor and Magyartés

Abstract

The examined area is bordered by the river Körös in the north and the river Tisza and Kurca in the west. In the bar along the river, the way of life adapted to the water. Several modes of floodplain utilization has developed, which led to a diversity of farms. Harmonious coexistence with nature was a part of consciously organized economic activity.

Kristof Hergott

The story of a re-found cemetery. The identifying of the late avar age cemetery of Szentes–Nagyhegy

Abstract

Thanks to microregional research, we have a much more nuanced picture of the occupation of the Carpathian Basin. In the Tisza-Maros-Körös region, we know of several cemeteries with a large number of graves, the analysis of which has allowed us to outline the burial habits of the people who settled here. In addition to the cemetery studies published so far, many cemeteries have yet to be published, and in this lecture I will discuss one such site, the late avar age cemetery of Szentes-Nagyhegy, which was excavated by Gábor Csallány between 1927 and 1941. Although it has been almost 100 years since the first excavations, the cemetery has not yet been published in its entirety, despite the fact that the finds from this site have been published in several analytical works. As a result of this lack of publication, the material from the many graves has become mixed up, the cemetery maps are uninterpretable and for a long time the exact location of the site was unknown to researchers. This is why I have chosen the topic of my dissertation to be a complete account of this site. The aim of my presentation is to describe the first steps of this extended research, namely the attempt to identify the site and the methods used.

Irsai Farkas László

Vom Extremismus zum Extremismus - das ungarische Theaterleben
1938-1955

Abstrakt

Die ungarische Theaterszene hatte zwischen 1938 und 1955 einen langen Weg zu gehen. In 17 Jahren wurde das Land von der faschistischen Interessensphäre in den Kreml überführt. Man könnte sagen, dass sich in dieser Zeit nur das Äußere verändert hat, denn wir sind von einem Extrem zum anderen gekommen. Nichts hat sich geändert, denn die Rolle der Akteure war immer dieselbe: Sie mussten in ihrer ständigen Verwundbarkeit als ideologische Aushängeschilder des Regimes fungieren. In meiner Publikation betrachte ich die wichtigsten und charakteristischen Momente des Theaterlebens vom tatsächlichen und konkreten Auftreten des Faschismus bis zum Kommunismus.

Szabó Dániel

Losses of World War II museum collections in Szentes

Abstract

In my presentation I describe the losses of Csongrád County Museum in World War II. The topic is important as the period mentioned above and the history of the institution have not been researched in depth at local level. For this reason, we do not know the exact volume of the losses that the museum in Szentes suffered and there are only legends about how badly the institution was affected by the Second World War. In my presentation, I introduce recent archival researches based on the museum's contemporary records and the mayor's documents, as well as formed by news reports in the local press. By performing these facts, we can get an accurate picture of the museum's losses in World War II and refute myths that persist to this day.